Kortvingen Aleochara verna (Coleoptera, Staphylinidae) ny för Sverige

[Aleochara verna (Coleoptera, Staphylinidae) new to Sweden]

THOMAS JONASSON

Under 1993 och -94 fann jag den "äkta" *Aleochara verna* Say i stort antal i färsk kospillning på sandig betesmark i Skåne, Bjärred, helt nära stranden av Öresund (Fig. 1). Arten var talrikast i spillning som låg på vegetationsfria sandfläckar. Den förekom under hela sommaren (maj–september), ofta tillsammans med släktingarna *A. binotata* Kraatz (den art som tidigare gick under namnet "*verna*"), *A. bipustulata* (Linnaeus) och *A. bilineata* Gyllenhal. De uppräknade arterna hör alla till undersläktet *Coprochara* Mulsant & Rey, dit också den nordliga *A. suffusa* (Casey) (*brundini* Bernhauer) hör.

Till det yttre liknar *A. verna* mest *A. bipustulata*. En säker bestämning kräver studier av genitalierna. Dessa finns avbildade i Klimaszewski (1984) och Lohse (1989).

Vid genomgång av mina äldre *Aleochara* kunde jag konstatera, att jag tagit *A. verna* tidigare. Mitt äldsta exemplar togs i Sk., Nyby, nära Höör, vid stranden av Ringsjön den 2 maj 1976. Senare (1989–92) har jag tagit den i Sk., Fulltofta (också

*Fig. 1. Lokal för kortvingen **Aleochara verna**, som här rapporteras från Sverige för första gången. Sandig betesmark vid Bjärred i Skåne, nära stranden av Öresund, juni 1994. Arten påträffades i stort antal i färsk kospillning på vegetationsfria sandfläckar. Foto: T. Jonasson.*

*Habitat of **Aleochara verna** at Bjärred, province of Skåne.*

vid Ringsjön), dels intill en gödselstack och dels i fallfällor i en kålodling (Jonasson 1994).

Aleochara har en intressant utvecklingsbiologi. Larven lever ektoparasitiskt på puppor av högre flugor (Diptera, Cyclorrhapha). Den nykläckta kortvingelarven gnager sig in i in pupariet (det hårda skal som bildas av larvhuden och som likt en tunna omger själva puppan) och äter sedan upp puppan därinne.

Arter av undersläktet *Coprochara* tycks i stor utsträckning vara knutna till värddjur av familjen Anthomyiidae, blomsterflugor (Peschke & Fuldner 1977, Dear & Smith 1978). Till blomsterflugorna hör flera viktiga skadeinsekter, såsom lökflugan, *Delia antiqua* (Meigen), bönstjälkflugorna *D. platura* (Meigen) och *D. florilega* (Zetterstedt) och kålflugorna *D. radicum* (Linnaeus) och *D. floralis* (Fallén). På lilla kålflugan (*D. radicum*) är *A. bilineata* och *A. bipustulata* båda välkända som parasitoider (Fuldner 1960). Från Nordamerika har Klimaszewski & Blume (1986) rapporterat *A. verna* som parasitoid på bl.a. lilla kålflugan, bönstjälkflugan *D. platura* och på *Paregle cinerella* (Fallén). Den sistnämnda är en liten spillningslevande blomsterfluga, som förekommer även hos oss (Ringdahl 1952).

Fynd av *A. verna* i Sydsverige var att vänta. Lohse (1989) anger fynd från Hamburg och Lübeck (i kospillning på torr sandmark) och uttrycker en förmodan att arten har en vidare utbredning. Den är också funnen i Danmark (Hansen et al. 1991, Silfverberg 1992). I Nordamerika har arten en vidsträckt utbredning, från de sydligaste delarna till Canada och Alaska (Klimaszewski 1984). Troligen döljer sig *A. verna* i flera svenska samlingar under namnet *A. bipustulata*. Småvuxna exemplar insamlade i färskt spillning på torr sandmark bör i första hand granskas.

Litteratur

Dear, J. & K.G.V. Smith. 1978. Beetles (Coleoptera). — *In:* A. Stubbs and P. Chandler (eds.). A Dipterist's Handbook. The Amateur Entomologist 15:154-157.

Hansen, M., S. Kristensen, V. Mahler & J. Pedersen. 1991. Tiende tillæg til "Fortegnelse over Danmarks biller" (Col.). — Ent. Medd. 59: 99-126.

Jonasson, T. 1994. Parasitoids of *Delia* root flies in brassica vegetable crops: Coexistence and niche separation in two *Aleochara* species (Coleoptera: Staphylinidae) — Norwegian Journal of Agricultural Sciences, Supplement 16:379-386.

Klimaszewski, J. 1984. A revision of the genus *Aleochara* Gravenhorst of America north of Mexico (Coleoptera: Staphylinidae, Aleocharinae). — Mem. Ent. Soc. Can. 129: 1-211.

Klimaszewski, J. & R.R. Blume. 1986. New host records for *Aleochara verna* Say and *Aleochara notula* Erichson (Coleoptera: Staphylinidae, Aleocharinae) — The Coleopterists Bulletin 40(1):32.

Lohse, G.A. 1989. Gattung *Aleochara* Gravenhorst. — *In:* G.A. Lohse & W.H. Lucht (eds.). Die Käfer Mitteleuropas. 1. Supplementband mit Katalogteil, 236-239. Krefeld (Goecke & Evers).

Peschke, K. & D. Fuldner. 1977. Review and new investigations of the life history of parasitoid Aleocharinae (Coleoptera; Staphylinidae) — Zool. Jb. Syst. 104:242-262.

Ringdahl, O. 1952. Catalogus Insectorum Sueciae XI. Diptera Cyclorrapha: Muscaria Schizometopa. — Opusc. Ent. XVII:129-186.

Silfverberg, H. 1992. Enumeratio Coleopterorum Fennoscandiae, Daniae et Baltiae. Helsingfors (Helsingfors Entomologiska Bytesförening).

Summary

Aleochara verna Say was found in large numbers in fresh cow dung on dry, sandy soil near the sea shore at Bjärred, province of Skåne, southern Sweden from May to September 1993–94. Among the *Aleochara* species in the dung pats, *A. verna* was the most abundant, occurring together with *A. binotata* Kraatz (*verna* auct. nec Say), *A. bipustulata* (Linnaeus) and *A. bilineata* Gyllenhal. A few specimens of *A. verna* collected by the author at lake Ringsjön, province of Skåne 1976 and 1989–92 are also reported. The identity of *A. verna* was kindly confirmed by Dr. J. Klimaszewski, Auckland, New Zealand.

T. Jonasson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för växtskyddsvetenskap, Avdelningen för entomologi, Box 44, S-230 53 Alnarp, Sweden.